

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 86a/2017

pentru controlul constituționalității articolului 266 alineatul (2)
din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI
din 24 octombrie 2008

*(sanțiunea pentru neachitarea primei de asigurare
obligatorie de asistență medicală)*

CHIȘINĂU

27 iunie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 15 iunie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 15 iunie 2017, dnii Vladimir Odnostalco și Grigore Novac, deputați în Parlament, au adresat Curții Constituționale o sesizare pentru controlul constituționalității alineatului (2) al articolului 266 din Codul contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorii acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. La 26 decembrie 2002, Parlamentul a adoptat Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, care stabilește mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

4. Sancțiunea pentru neplata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termenul stabilit de legislație, aplicată plătitorilor primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, prevăzuți de Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, este stabilită la alin. (2) al art. 266 din Codul contravențional.

5. Prin urmare, autorii sesizării consideră că prevederile art. 266 alin. (2) din Codul contravențional contravin dispozițiilor articolelor 21, 23, 26, 36, 46, 47 și 54 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.”

Articolul 58

Contribuții financiare

„(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

(3) Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege.”

[...]”.

Articolul 72

Categorii de legi

„(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

(2) Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]”.

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;

[...]”.

7. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (republicat în M.O., 2017, nr.78-84, art.100) sunt următoarele:

Articolul 266

Încălcarea legislației și a regulilor din domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală

„(1) Nerespectarea ordinii și a modului de calculare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

se sancționează cu amendă de la 9 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Neplata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termenul stabilit de legislație

se sancționează cu amendă de la 15 la 33 de unități convenționale.

[...]”

8. Prevederile relevante ale Legii nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (M.O., 1998, nr.38-39, art.280) sunt următoarele:

Articolul 5 Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală

„(1) Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se organizează și funcționează având la bază următoarele principii:

[...]

c) principiul solidarității, potrivit căruia plătitorii primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală achită contribuțiile respective în funcție de venit, iar persoanele asigurate beneficiază de asistență medicală în funcție de necesități;

d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, iar drepturile de asigurări medicale se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor;

e) principiul contributivității, potrivit căruia fondurile de asigurări medicale se constituie pe baza primelor de asigurare achitate de către plătitorii stabiliți de legislație;

[...]

(3) Asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor neangajate enumerate la art.4 alin.(4) se realizează din contul bugetului de stat.

(4) În cazul persoanelor neasigurate, cheltuielile pentru asistență medicală urgentă prehospitalicească, pentru asistență medicală primară, precum și pentru asistență medicală specializată de ambulatoriu și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, se acoperă din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, conform listei stabilite de Ministerul Sănătății.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.1593-XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (M.O., 2003, nr.18-19, art.57) sunt următoarele:

„Anexa nr.2

Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medical în sumă fixă, care se asigură în mod individual

[...]

3. Alți cetățeni ai Republicii Moldova care nu sunt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile enumerate și nu sunt asigurate de Guvern, conform art.4 alin.(4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, care fac dovada aflării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile (pe parcursul anului bugetar).

[...]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

10. Autorii sesizării susțin că prin stabilirea unei amenzi, care are caracter penal, categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzuți la pct.3 din

Anexa nr.2 la Legea nr.1593-XV din 26 decembrie 2002, și anume *cetățenii Republicii Moldova care nu sunt angajați și nu fac parte din nici una din categoriile asigurate de Guvern, care fac dovada aflării în Republica Moldova pentru cel puțin 183 de zile (pe parcursul anului bugetar)*, se aduce atingere dispozițiilor articolelor 21, 23, 26, 36, 46, 47 și 54 din Constituție.

11. În viziunea autorilor sesizării, la aplicarea amenzii nu se ține cont de situația economică a celor vizați.

12. De asemenea, autorii consideră că aplicarea sancțiunii nu stimulează sub nici o formă persoanele să se asigure, dimpotrivă, bulversează situația financiară a acestora.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

14. În conformitate cu articolele 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea privind controlul constituționalității legilor, în speță, a Codului contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

15. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

16. Curtea menționează că, potrivit normelor constituționale, prerogativa Curții este de a stabili corelația dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

17. Curtea reține că obiectul sesizării îl constituie dispozițiile art. 266 alin. (2) din Codul contravențional, care prevăd amendă pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

18. Autorii sesizării consideră că prin aplicarea prevederilor contestate se încalcă articolele 21, 23, 26, 36, 46, 47 și 54 din Constituție.

19. Curtea constată că, deși autorii au invocat încălcarea articolelor 21, 23, 26, 36, 47 și 54 din Constituție, *de facto* susțin că prin dispozițiile legale criticate se încalcă dreptul de proprietate al persoanelor neangajate, care sunt sancționate în cazul neachitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

20. În context, Curtea relevă că, potrivit art.72 alin.(3) lit. n) din Constituție, de competența Parlamentului ține reglementarea infracțiunilor, pedepselor și regimului executării acestora.

21. Totodată, Curtea menționează că, potrivit Legii nr.1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, la baza sistemului asigurărilor obligatorii de asistență medicală stă principiul obligativității, potrivit căruia cetățenii au obligația de a participa la acest sistem cu o contribuție, iar datorită solidarității celor care contribuie, acest sistem își poate realiza obiectivul principal, de a asigura un minim gratuit de asistență medicală pentru populație.

22. De asemenea, Curtea reține că obligația de a participa la fondul asigurărilor de sănătate rezultă și din prevederile art.58 Constituție,

potrivit căreia cetățenii contribuie prin impozite și prin taxe la cheltuielile publice.

23. Astfel, având în vedere obligația cetățenilor de a participa la sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, Curtea relevă că Parlamentul, în exercitarea atribuțiilor statuate de art.72 alin.(3) lit. n) din Constituție, a instituit răspunderea în cazul neexecutării obligației prevăzute de lege.

24. În ceea ce privește alegațiile autorilor sesizării referitor la faptul că prin aplicarea prevederilor Codului contravențional se încalcă dreptul de proprietate al persoanelor neangajate, care sunt obligate să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, Curtea reamintește jurisprudența sa anterioară, și anume Hotărârea nr. 18 din 19 iunie 2015, prin care a menționat:

„74. [...] Curtea constată că nu poate fi reținut argumentul autorilor sesizării, precum că prin obligarea persoanelor neangajate de a achita primele de asigurare obligatorie de asistență medicală se încalcă dreptul de proprietate al acestora, prevăzut de 46 din Constituție.

75. Curtea constată că protecția dreptului de proprietate nu poate fi invocată pentru a refuza îndeplinirea obligației prevăzute de art.58 din Constituție.

76. Astfel, în virtutea acestor prevederi constituționale, legiuitorul este competent să stabilească cadrul juridic pentru exercitarea atributelor dreptului de proprietate, în așa fel încât să nu vină în contradicție cu interesele generale sau cu interesele particulare legitime ale altor subiecte de drept, instituind astfel limitări rezonabile în valorificarea acestuia, ca un drept subiectiv garantat.”

25. Prin urmare, având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea este neîntemeiată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților în Parlament Vladimir Odnostalco și Grigore Novac pentru controlul constituționalității articolului 266 alineatul (2) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iunie 2017
DCC nr. 68
Dosarul nr. 86a/2017*